

KS. MARIUSZ ROSIK

Janusz Lemański, „Szukajcie dobra, a nie zła, abyście żyli” (Am 5, 14a). Wprowadzenie do profetyzmu starotestamentalnego, t. 2: Dwunastu Proroków Mniejszych. Księga Barucha. List Jeremiasza, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2012, 407 s. (Studia i Rozprawy, 31)

Kolejna książka ks. Janusza Lemańskiego poświęcona została zagadnieniu profetyzmu w dawnym Izraelu, na co wskazuje jasno jej tytuł: „*Szukajcie dobra, a nie zła, abyście żyli*” (Am 5, 14a). *Wprowadzenie do profetyzmu starotestamentalnego, t. 2: Dwunastu Proroków Mniejszych. Księga Barucha. List Jeremiasza*. Jest ona kontynuacją doskonałej pracy zatytułowanej *Niech przyjdzie do mnie, a dowie się, że jest prorok w Izraelu*” (2 Krl 5, 8b). *Wprowadzenie do profetyzmu starotestamentalnego, t. 1: Profetyzm przedklasyczny. Prorocy więksi*.

Książka podzielona została na dwie części. W pierwszej (s. 9–306) autor porusza zagadnienia wprowadzające czytelnika w księgi dwunastu proroków mniejszych, w drugiej natomiast omawia księgi związane z tradycją Jeremiaszową. Pierwsza część obejmuje następujące tematy: koherencja Księgi Dwunastu Proroków Mniejszych, hipotezy dotyczące powstania zbioru oraz prezentację poszczególnych ksiąg prorockich należących do omawianego zbioru. Dwa pierwsze paragrafy mają charakter wprowadzający w całość zagadnienia, natomiast prezentacja ksiąg przypisywanych prorokom mniejszym postępuje według jasno określonego schematu obejmującego przedstawienie postaci proroka i nakreślenie rysu historycznego jego czasów, strukturę literacką księgi, proces jej powstania oraz teologię. Tak przyjęty schemat jest bardzo klarowny, a jego przejrzystość bardzo ułatwia lekturę i systematyczne przyswajanie wiedzy.

W drugiej części (s. 307–426) opracowania zatytułowanej *W kręgu tradycji Jeremiaszowej* autor prezentuje Księgę Barucha i List Jeremiasza. Przedstawiając te dwa dzieła, konsekwentnie trzyma się wyznaczonego wcześniej schematu obejmującego: przedstawienie postaci proroka i nakreślenie rysu historycznego jego czasów, strukturę literacką księgi, proces jej powstawania oraz teologię. Zauważyć należy, że w prezentacji tak obszernego materiału konieczna jest umiejętność dokonywania syntezy oraz rozległa wiedza z różnych dziedzin biblistyki i teologii. Przy ukazywaniu postaci proroków koniecznym okazało się sięgnięcie do kontekstu historycznego dawnego Izraela. Zagadnienia historyczne w połączeniu ze znajomością kryteriów literackich pozwoliły autorowi w przystępny sposób nakreślić proces powstawania poszczególnych ksiąg. Na bazie kryteriów literackich i teologicznych udało mu się dokonać podziału strukturalnego dzieł proroków. I wreszcie niezwykłą głębią odznacza się ukazanie zagadnień teologicznych w ich dziełach. Autor odznacza się nieczęstą kompetencją łączenia wiedzy historycznej z osiągnięciami badań lingwistycznych i literackich. Obficie korzysta z najnowszych osiągnięć starotestamentalistów i historyków Izraela.

Ks. Lemański operuje poprawnym i bogatym słownictwem, język książki jest naukowy, aczkolwiek zrozumiały. Wnioski są formułowane w sposób zrozumiały i kompetentny: są dobrze argumentowane i uzasadnione w treści pracy. Odznaczają się logicznością wyводу i wynikają bezpośrednio z przeprowadzonych analiz. Trzeba także zauważyć dużą kompetencję autora w posługiwaniu się językami biblijnymi. Walorem w tym względzie jest poprawna i jednolita w całej książce transkrypcja wyrazów hebrajskich.

Książka zawiera także wykaz skrótów i bibliografię. Ta ostatnia podzielona została na kilka części: teksty źródłowe, słowniki, bibliografia ogólna dotycząca profetyzmu oraz bibliografia dotycząca poszczególnych proroków (komentarze i literatura pomocnicza), a także „pozostała literatura”. Taki podział jest niezwykle klarowny. Zebrana literatura jest bardzo obfita. Autor dotarł do wielu pozycji trudno dostępnych. Należy podkreślić, że bazuje przede wszystkim na literaturze obcojęzycznej, przez co udostępnia polskiemu czytelnikowi wyniki badań nad profetyzmem w zagranicznych ośrodkach.

Praca zawiera dużo przypisów, niekiedy bardzo obszernych, które wskazują na umiejętne posługiwanie się literaturą. Redakcja przypisów jest jednolita, poprawna. Fakt, że niekiedy przypisy są obszerne stanowi o walorze książki – przypisy te bowiem zawierają dyskusję na tematy, które są ważne dla omawianych zagadnień, jednak nie obciążają one zasadniczego tekstu.

Nie ulega wątpliwości, że książka ks. Lemańskiego znacznie ubogaciła polską literaturę teologiczną w zakresie teologii biblijnej. Jest to opracowanie niezwykle rzetelne i pod każdym względem naukowe; uwzględnia najnowsze badania i światową literaturę dotyczącą profetyzmu. Książka stanowić może charakter podręcznika dla studentów kierunków teologicznych, aczkolwiek przeznaczona jest nie tylko dla studentów. Jej odbiorcami z powodzeniem mogą być zawodowi teologowie, którzy w nauce zajmują się zagadnieniem profetyzmu.

